

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 68

ЛЮТИЙ • FEBRUAR 2016 • Nr. 4 (2936)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ЩО ТАКЕ ПОКАЯННЯ?

Помпео Батоні (1708–1787),
«Повернення блудного сина», 1773 рік

Після спокуси Ісуса сатаною в пустелі, настав час його публічного служіння як Сина Божого. Перші слова, з якими Він звернувся, були: «Покайтеся і віруйте в Євангеліє». Ми оточені великою кількістю людей (а може й самі такі), які говорять про свою віру або конфесійну приналежність, але з Богом не мають нічого спільного. Формуючи свою віру з забобонів та обрядів, такі люди залишаються духовно мертвими. Їх проблема в тому, що, будуючи «будинки віри», вони не подбали про фундамент.

Зауважте, перше, до чого закликає Бог людину – до покаяння, а потім – до віри в Євангеліє, а не навпаки. Покаяння є першим кроком в житті людини для придбання спасаючої віри. Ось кілька біблійних доказів цього: Першою звісткою Іоанна Хрестителя було покаяння (Мф.3:1–8). Першою звісткою Ісуса Христа було покаяння (Мф.4:17). Апостоли були послані на служіння світу з єдиним закликком: Покайтеся! (Мк.6:7–13). Першою звісткою для людей в день зішестя Духа Святого, було: «Покайтеся!» (Дії 2:38).

Отже, якщо у людини буде щире покаяння, то в неї буде фундамент для духовного будівництва своїх взаємин з Богом. Якщо ця підстава буде закладена неправильно, то будова (віра) буде неміцною. Тому «Бог нині усім людям наказує, щоб скрізь каялися» (Дії 17:30).

ЧИМ НЕ Є ПОКАЯННЯ

1. Це не лише визнання гріха. Визнання передусім покаянню, але не всі, хто визнає гріх, приходять до покаяння. Прикладом може слугувати Юда Іскаріот. Він зрадив Христа за тридцять срібників. Після цього, відчуваючи докори сумління, він повертає гроші, зізнаючись: «Я продав кров невинну» (Мф.27:3–5), але не покався, а пішов і повісився. Існує багато інших прикладів, коли люди признаються у скоєному злі, але продовжують робити його.

2. Це не світський смуток. Щоб розібратися, що таке світський смуток, прочитаємо 2 Кор.7:10. Є смуток для Бога, який веде до спасіння, але є смуток, який призводить до смерті. Частіше людина відчуває потребу в Бозі, коли до неї прийшла проблема чи біда, з якою вона не може впоратися самостійно. Коли людина шукає Бога тільки тому, що засмучена своєю проблемою (борги, хвороби), а не своїм духовним станом, то така печаль – світська. Такі люди, по суті, шукають Божого, а не Бога, а тому залишаються духовно мертвими і байдужими до вічного.

3. Це не тільки виправлення. Так, є люди, які в силу своїх переконань або порад лікарів відмовляються від будь-яких гріховних звичок (куріння, алкоголь). Однак це не означає, що вони внутрішньо стали іншими. Навіть якщо такі люди за моральними показниками відрізняються від інших в кращу сторону, все одно вони залишаються «хорошими» грішниками.

Продовження на 2 стор. ►

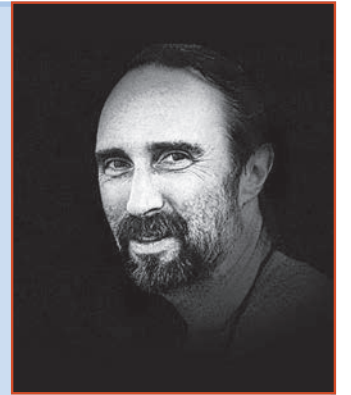
Вгорі виднілася заграва далекого міста, крізь підсвічені рожевими хмарами ледь чутно летіли невидимі літаки. Десь палала Грушевського, десь вирувало життя, але тут стояв лютий холод і тиша, берези і граби завмерли, ні вітру, ні снігу.

– Як тебе звати, – спитав я.

– Юрій, – відповів він.

– А я Ігор, – вголос сказав я, а подумки додав – от і познайомились перед смертю. Як помирав лицар Небесної Сотні Юрко Вербицький.

Знайомтесь з матеріалом на стор. 2

«Безперечно, цей текст викликав глибоке розчарування серед багатьох вірних нашої Церкви та й просто небайдужих громадян України. Сьогодні багато хто звертався до мене з цього приводу і говорив, що почувасться зрадженням Ватиканом, розчарованим половинчастістю правди в цьому документі і навіть непрямою підтримкою з боку Апостольської Столиці агресії Росії проти України. Я, безперечно, розумію ці почуття.» Це фрагмент інтерв'ю з Головою УГКЦ Святославом про «історичну» зустріч папи Франциска та патріарха Кірілла в Гавані.

Читайте на стор. 5

С-на: СІС

Віталій, як і багато з Західної України, мотався по заробітках, намагаючись забезпечити дружину і дитину, і не підозрював, що хвороба у такому молодому віці переверне все його життя. У розквіті років чоловік залишився без обох ніг і це мало не вбило в ньому бажання жити. Але він витримав. Не просив, не принижувався, а зайнявся тим, що доступно людині в його становищі – роботою руками: вишивкою бісером і нитками, а також різьбленням по дереву. Перейшовши усі ці випробування про що мріє Віталій Матьовка?

Сторінка 6

ЩО ТАКЕ ПОКАЯННЯ?

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

4. Це не розумово-інтелектуальне вірування в існування Бога. Розумова віра – це сприйняття або навіть згода розуму з низкою біблійних тверджень, але, без потреби в житті. Яків (2:19) називає таку віру мертвою. Серед т.зв. християн є чимало тих, хто вірять в Бога по-своєму. З чимось вони погодились, а з чимось ні.

ЩО Ж ТАКЕ ПОКАЯННЯ?

Покаяння – це зміна способу думок або складу розуму. Воно включає в себе не один, а всі вищевказані пункти: визнання гріха, жаль про гріх, залишення гріха, сердечне звернення до Бога.

Перш ніж ми розглянемо, як людина рухається до покаяння, треба відзначити наступне: ніяка людина не може і не покається сама по собі, покаяння викликається Святим Духом.

В уривку Лк. 15:11–24 можна побачити процес покаяння. Вірші 11–16 показують зіпсованість людського розуму і його бунт. Цей син – прообраз кожної людини,

що вирішила жити без Бога. Творець цінує власну волю людини і не силує її жити так, як Йому хочеться. Але, як правило, вибір жити без Бога для людини коштує дуже дорого. Коли у блудного сина розбилися власні плани на життя, і здоров'я не стало, тоді йому знадобився Бог. Гріховний світ запропонував задовольнити цю потребу наркотиками, алкоголем, випадковими сексуальними зв'язками. Але така «їжа» ще більше отруює життя.

Вірш 17. «Прийшов до тями.» Цей син як би прокинувся і прозрів. «Скільки в батька мого наймитів мають хліба аж надмір, а я отут з голоду гину!» Його розум почав все переоцінювати. Виявляється, те, що він називав життям – це смерть, а хліб батька смачніше «свинячих стручків».

Але як реагують оточуючі на подібне прозріння? Як правило, з жалем і співчуттям. Якщо ти підеш до Бога, тоді тобі не можна пити, не можна «радіти життям», не можна..., не мож-

на... Але, отямившись, людина вже по іншому дивиться на це: виявляється мені можна не пити, можна не грішити, можна..., можна...

Вірші 18–19. «Встану і піду до батька.» Син вирішив підвести ризик під своїм минулим: більше я так жити не хочу. Своє майбутнє він не пов'язує з новою спробою самостійно ошчасливити себе. Його рішення – зустрітися з батьком. Зверніть увагу, якими словами він характеризує себе і свої вчинки: «Я згрішив і не гідний називатися сином». Він не вдається до самовиправдання, знаходячи пом'якшуючі його провини обставини. Син погодився з правдою про себе. Але найголовніше в тому, що утікач сумний тим, що «згрішив проти неба» – це смуток для Бога, який веде до спасіння.

Вірш 20. «Встав і пішов.» Покаяння: встав спиною до «корита», і пішов від гріха до Отця. Цей крок зробити особливо важко. І хоча в серці прийшло переосмислення цінностей, все ж невпевненість в здатності змінювати свій спосіб життя залишилася. Однак, незважаючи на це, син не відклав час свого покаяння на передсмертні

дні, а відразу почав свій рух до батька.

ПЛОДИ ПОКАЯННЯ

З 20-го вірша ми бачимо, як починається інший етап духовного звільнення та перетворення втікача. Цей етап називається плодом покаяння. Коли Іван Хреститель звертався до релігійних вождів свого часу, він говорив не тільки про необхідність покаяння, але і про принесення гідного плоду покаяння (Мф.3:8). Плід покаяння – це зміна способу життя після зміни способу думання. Плід є доказом змін у душі людини. «Хто крав, надалі не кради», тобто не повертайся до гріховного минулого.

Багато каються, але, на жаль, не багато хто приносить плід покаяння. Причини цього можна побачити в історії «блудного сина». Він був настільки голодним, що часом не знаходив у собі сили йти. Напевно, не один раз падав у безсиллі, думаючи, що краще повернутися, тому що зворотна дорога до колишнього життя коротша дорогою до батька. Таке ж трапляється і з деякими з нас. Здається, що немає сил чинити опір гріху. Падаємо від сорому й безсилля, дума-

ємо про повернення до колишнього. Але Ісус розбиває такий образ думок, вказуючи на позиції батька. Батько не чекав, поки його син, як раб, приповзе до нього і буде благодати про прощення. Батько, «поки син був ще далеко, побачив його». Так само і наш Творець бачить нас, поки ми ще далекі від досконалості, проте, бачачи наші спроби йти або повзти на зустріч з Ним, Він, батько, як і в цій притчі, «зглянувся і побіг він, ...впав на шию... і цілував».

У Лк.11:24–26 записано попередження для тих, хто не турбується про плоди покаяння. Якщо ми покаянням очистили і прибрали свій сердечний будинок, але цей будинок залишився не зайнятим, то злий дух повертається в місце свого колишнього проживання. Він не стукає і ввічливо не напрошується. Він вламується і приводить із собою ще сім лютіших за себе. Щоб цього не відбулося, наше серце повинно бути заповнене Христом. Наповнення себе ягодами Христа і є жертва плоду покаяння. Чим більше Він у нас, тим більше сил ми маємо для опору гріху.

«Благовісник»

ХТ

ЯК ЗАКАТУВАЛИ ЮРКА ВЕРБИЦЬКОГО

Ми познайомилися з ним уже в лісі. Нас вивантажили на сніг за метрів 10 біля мікроавтобусу. Поруч було щось схоже на залишки вогнища, і мимоволі у мене з'явилося відчуття, що нас приготували до якогось темного ритуалу.

– Як тебе звати, – спитав я.

– Юрій, – відповів він.

– А я Ігор, – вголос сказав я, а подумки додав – от і познайомились перед смертю.

Вгорі виднілася заграда далекого міста, крізь підсвічені рожевим хмари ледь чутно летіли невидимі літаки. Десь палала Грушевського, десь вирувало життя, але тут стояв лютий холод і тиша,

берези і граби завмерли, ні вітру, ні снігу.

***

Били нас по черзі, але Вербицькому діставалося більше – за те, що був зі Львова, а отже, на думку тітушок – «бандера». Коли нас везли на гараж, Юрій лежав без руху і тихо, можливо, непритомний. Його занесли у фургон і поклали на підлогу, а мене заштовхали так, що я опинився на його ногах у тісному проході. Більше ми не бачилися. На гаражі я чув, як його катують, як він кричить. Процедура була така сама, як у лісі – по черзі.

Невдовзі перед тим, як

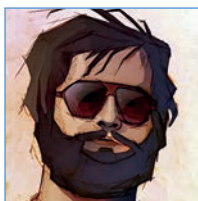
***

Помре він не цієї ночі, а наступної. Від холоду, з переламаними ребрами, він не зорієнтується, як вийти, як виповзти з лісу, всього лише 50 метрів до дороги. Доля...

Царство небесне!

Ігор Луценко (з персональної сторінки на Фейсбуку)

PS. Тіло закатованого сейсмолога Юрка Вербицького знайшли 22 січня 2014 року біля лісопосадки бориспільського району. Лицарю Небесної Сотні було тоді 50. Двома днями раніше його з травмованими очима викрали невідомі з Олександрівської Лікарні Києва разом з Ігорем Луценком. Юрій був аполітичною людиною, але він дуже боляче сприймав несправедливість. Його улюблена футболка мала напис: «Альпінізм проти злоби і ненависті». Ходив на Майдан не на передовій стояти чи з кимось битися, а щоб кількісно підтримати. Вірив у силу слова. Його кинули серед лісу, знаючи, що він не виживе. Бо вижити в такий мороз фактично не реально, тим паче з перебитими ногами. Він ліз, скільки міг, на тій дорозі і помер... (nebesna.pravda.com.ua)

Думи мої...

Відносини між Росією і НАТО повертаються в стадію «холодної війни». Вузлик міжнародних інтересів в Сирії затягується все тугіше. Залученість різних держав в близькосхідний конфлікт стає все більш очевидною. Відлуння сирійської плутанини вже чутні в Європі. І мова не тільки про біженців. Справа в тому, що Росія вирішила розмістити в Білорусі 4 дивізії системи ППО С-300 (совєтська ракетна система середнього радіусу дії, спроможна вражати цілі від декількох до 300 кілометрів), які частково

покривають повітряний простір країн Балтії. У відповідь НАТО розгортає на своїх східних рубежах угруповання швидкого реагування в кількості 40 тисяч військових. Обидві сторони нащетиюються, відносини погіршуються, напруженість зростає. Причиною тому конфлікт інтересів Росії і Туреччини і їх союзників навколо війни в Сирії. Чи переросте «холодна війна» в гарячу фазу сказати складно, але вже можна констатувати, що залізна завеса знову буде опущена. І Україна, нарешті, по іншу, правильну її сторону.

Едмон Дантес, з Фейсбуку

ДОКТОР ЗА ПОКЛИКОМ СЕРЦЯ

Наприкінці 1993 року у Львові з ініціативи батьків, в родинях яких народилися неповносправні діти, було створено благодійний навчально-реабілітаційний центр «Джерело» для дітей з особливими потребами. Тоді установа частково винаймала приміщення дитячого садка, де вперше в Україні недержавна інституція допомагала батькам прийняти, полюбити свою особливу дитину і максимально адаптувати її до життя. Існував центр винятково за кошти доброчинців.

Професор Михайло Зачкевич з рідними, с-на: Андрій Польовий

І сталося так, що у 1995 році доктор-офтальмолог з Німеччини Михайло Зачкевич спільно з дружиною Петрою шукали в Україні проект, у якому б вони могли взяти диференційну участь як благодійники та якому б допомагали розвиватись. Коли подружжя познайомилося з вихованцями та колективом центру «Джерело» – сумнівів не залишилося! Так доктор за фахом та покликанням з Німеччини став «хрещеним батьком» реабілітаційного центру, який відкрив двері у широкий світ для понад 5 000 неповносправних дітей.

Сьогодні центр щодня приймає більш як 200 підопічних, які не тільки проходять кваліфіковану реабілітацію, тут їх навчають жити із тим потенціалом, який у них є. Адже вроджені вади вкрай важко піддаються корекції, відтак кожна дитина – це окремий світ, втручання в який має бути дуже фаховим, професійним і делікатним. А тому першочергове питання, яке треба було вирішити – це було питання кадрів. Михайло і Петра Зачкевич взяли на себе місію, яка була під силу тільки таким ініціативним та цілеспрямованим людям – щороку вони перераховують 20 000 євро на рахунок Центру. Завдяки цій допомозі неповносправні

дітки мають можливість вчитися, спілкуватися, розвивати свої здібності та максимально інтегруватися в життя, адже в центрі ефективно працюють відділення розвитку дитини, школа-садок та клуб активної молоді.

Коли минулого року колектив офтальмологічної клініки в місті Бад Дюркгайм святкував свій ювілей, її працівники, знаючи скільки душі і серця доктор Зачкевич вкладає у центр «Джерело», попросили показати їм цей проект. І тоді Михайло Зачкевич організував поїздку в Україну всім своїм підлеглим: німецькі офтальмологи приїхали на декілька днів в Україну, щоб познайомитися із цими сонячними дітьми, які так щиро роздають свої усмішки. Медперсонал клініки був вражений атмосферою, яка панує в стінах цього закладу, адже кожен, хто переступає поріг установи, відчуває зцілюючу любов, якою тут зустрічають кожного і усіх.

Варто особливо наголосити на тому, що допомагаючи «Джерелу», Доктор з великим серцем відкриває світові високий рівень мистецької майстерності національного народного хору ім. Г. Верьовки. Адже упродовж багатьох років Михайло Зачкевич в часі Різдва долучається

до організації благодійних концертів хору як у Німеччині, так і в Україні. Так, наприклад, лише минулого року українські колядки та народні пісні, а також візантійську духовну музику у блискучому виконанні цього колективу почули і побачили мешканці міст Бад Дюркгайм, Бергкерхе, Бенсгайм-Ауербах, Естал. І без різниці де проходили ці концерти – на сценах філармоній чи в церквах, всюди вони відбувалися з успіхом. Коли мистецтвом опікуються люди, що прикрашають цей світ своїми гарними справами – воно, мистецтво, служить цим високим ідеям. А сама програма підтримки дітей центру «Джерело», (в Німеччині цей проект відомий під назвою «Надія») діє ще з 1995 року, відколи мешканці цього міста, замотивовані доктором Зачкевичем, почали допомагати коштами неповносправним діткам з України.

Кожен з нас має місію. В цьому світі ми всі є помічниками Творця, його руками. Михайло Зачкевич – один з тих, хто мало говорить, але багато робить для тих, хто прийшов у цей світ іншим, але так само гідною і вартісною ЛЮДСЬКОЮ ОСОБОЮ.

Для «ХГ»
Галина Осадча

МИРОСЛАВ МАРИНОВИЧ ПРО ДЕКЛАРАЦІЮ З ГАВАНИ

Кубинська Декларація Папи Римського і Патріарха Московського є яскравою ілюстрацією одразу кількох речей: безперечної перемоги ФСБ і Кремля з усіма їхніми слухняними інструментами, до яких я відношу і РПЦ; цілковитої поразки української державної дипломатії у Ватикані та явної недостатності там інформаційної служби з боку УГКЦ; безпорадної сліпоти і некомпетентності ватиканської дипломатії, яку легко задурити миролюбною лексикою; й загрозової неспроможності впливових кіл Європи декодувати лукаві формули путінської пропаганди. («Українська Правда»)

ПРО «ЗРАДЛИВИЙ» ВАТИКАН

Нарікання з приводу «зрадливої» ватиканської політики, такої ж Москви і так далі – це від невігластва. Все це було не раз і буде, очевидно, ще. Втім, Божий промисел полягає в існуванні дива під назвою Українська Греко-Католицька Церква. І цього нікому – ні папам, ні патріархам – не відняти. Церква вистояла після сталінського псевдособору, пройшла через табори, еміграцію, підпілля, спротив «Церкви-сестри» під час відродження у кінці 1980-х. Отже, українська Церква була, є і буде. (Вахтанг Кіпіані, з Фейсбуку)

БІЖЕНЦІВ ГЕНЕРУЄ КРЕМЛЬ

Росія умисно генерує потік біженців з Сирії до ЄС, щоби зруйнувати єдність Європи та Євросоюзу в цілому, заявив американський сенатор Джон Маккейн у виступі на Мюнхенській безпековій конференції. За його словами, російське керівництво умисно погіршує гуманітарну ситуацію в Сирії. Маккейн зауважив, що Путін погодився на припинення ворожих дій. «Ми ці кадри бачили вже в Україні. Росія продовжує завойовувати території, користується приводом поставок гуманітарних вантажів для того, щоб проникати на територію і посилювати бойові дії. Це те, що називається військовою агресією і це все працює, тому що ми дозволяємо.» Сенатор висловив упевненість, що у разі, коли Захід покаже свою слабкість, «війна в Сирії триватиме, люди будуть гинути, а біженці будуть постійно рухатися в Європу». («Інтерфакс-Україна», «Європейська Правда»)

98 РОКІВ ТОМУ КНЯЖИЙ ТРИЗУБ СТАВ ГЕРБОМ УКРАЇНИ

ГЕРБ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

12 лютого 1918 року затверджено рішення Ради Народних Міністрів «Про установа герба Української Народної Республіки». У протоколі засідання зазначено: «Ухвалено внести в Раду закон про установа герба Української держави, прийнятого морським флотом герба Володимира Великого (без хреста)». Уточнення «без хреста» пояснюється просто: місяцем раніше було затверджено військово-морський синьо-жовтий прапор УНР з тризубом, який мав хреста замість центрального зубця, на цьому наполягали військові моряки, які заявили, що без хреста на тризубі в море

не вийдуть... Відтоді тризуб вже не зникав ніколи: навіть після окупації України московськими більшовиками княжий знак Володимира був спочатку на чорних знаменах повстанців Холодного Яру, повстанців Київщини, Вінниччини та інших українських земель, пізніше – на прапорах і кокардах повстанців УПА і знову повернувся як герб держави Україна в 1991 році. На світліні малий герб УНР 1918 р. роботи художника Георгія Нарбута. (Андрій Кравець)

ГРАВІТАЦІЙНІ ХВИЛІ ІСНУЮТЬ

Міжнародна команда науковців заявила про здійснення фундаментального відкриття: виявлення першого прямого доказу існування гравітаційних хвиль, заявили у Національному Науковому Фонді США. Існування цих викривлень простору-часу ще сто років тому передбачив А. Ейнштейн. «Подібно до Галілея, який вперше направив у небо телескоп, цей новий погляд на небо поглибить наше розуміння космосу та призведе до неочікуваних відкриттів», – цитує голову Фонду Ф. Кордову агенція AFP. Прямий доказ існування гравітаційних хвиль помітили два підземні детектори у США в лазерно-інтерферометричній гравітаційно-хвильовій обсерваторії. Там вдалося зафіксувати відлуння від зіткнення двох чорних дір 1,3 мільярди років тому: воно запустило хвилю коливань Всесвітом, яка докотилася до Землі 14 вересня минулого року. (DW)

МІНІСТР ПРОТИ КУЛЬТУ СВОЄЇ ОСОБИ В ШКОЛАХ

Міністр освіти та науки С. Квіт закликав не розміщувати у навчальних закладах свої портрети, а також портрети інших чиновників. «Зважаючи на окремі факти, що надходять до міністерства освіти, вважаю, що розміщення портретів міністра та інших державних службовців у закладах освіти є неприпустимим. Школа має закладати в дітях здатність критично і незалежно мислити. Вона не повинна привчати учнів до улесливості, чинопошанування чи культу керівних осіб.» Відтак МОН рекомендує розміщувати для загального огляду насамперед державні символи, портрети історичних діячів та випускників, якими пишаються навчальні заклади. «Це можуть бути, зокрема, ті, хто відзначився, захищаючи територіальну цілісність і незалежність України», – пропонує С. Квіт. («Збруч»)

ВМИРАННЯ ДАЄ НАДІЮ

Ніхто не знає, у який спосіб помиратимемо. Хтось – на ліжку вдома, а хтось – в реанімації на лікарняному ложі. Деякі помирають у присутності рідних та близьких, інші – далеко від них. Хтось помирає від інсульту, а хтось у відділенні паліативної допомоги. На думку о. Арнальдо Панґраці, один зі способів допомогти людям приготуватися до смерті – вміти супроводжувати їх у хоспісних відділеннях, мати сили бути поруч з ними та підтримувати їх. Священик процитував слова давньоримського філософа Сенеки: «Щоб навчитися жити – потрібне ціле життя, щоб навчитися вмирати – потрібне ціле життя».

страхи є різні, тому біль не можна узагальнювати, а потрібно зрозуміти його особливості», – пояснює він. Багато людей боїться фізичного страху й болю: «Паліативна допомога тут втручається, бо полегшує фізичний біль». Деякі бояться невідомості: «Такі люди прагнуть усе контролювати, тому вони питають, що станеться тоді, коли вони помруть». Деякі особи бояться Божого суду, інші – відчують засудження батьків. Інші себе самі засуджують через несправедне життя, ще інші мають страх розлуки з близькими. «Найчастіше я це бачив, коли мами перебували при смерті, і в них залишалися маленькі діти. Я захоочував їх писати листи до своїх дітей. Коли ця дитина стане дорослою, вона прочитає лист і буде знати, що очікувала від неї мама і про що мріяла.»

Страх у чоловіків – стати тягарем для когось: «Сьогодні ми прагнемо автономії і незалежності, але не хочемо бути тягарем». Жінки ж бояться стати потворними: «Одного разу я приніс Святе Причасття особі, якій рак «з'їв» половину обличчя. Однак, ця особа вірить у Бога і це те, що дозволяє їй жити далі». Інший страх чоловіків – втрата контролю: «Під дією обез-

болюючих, вони не можуть приймати рішення, бо хтось їх приймає за них». Існує страх втратити можливість контролювати свої фізіологічні процеси, а ще люди бояться втратити гідність. Усе це призводить до найгіршого страху – самотності: «Хтось проживає останні миті життя в тиші і самотності, інші мають відчуття непотрібності. Багато людей мають страх того, що про них забудуть, а ще існує страх пустки. Тому паліативні відділення та хоспіси – місця, де не говорять про евтаназію, а намагаються допомогти людям».

«Потрібно пам'ятати, що вмирання дає надію!», – зазначив о. Арнальдо. У чому надія вмираючих? У сучасних наукових експериментах, які допомагають тілу покращувати стан здоров'я, у нових ліках». Інша надія – у духовному досвіді: віра в Бога, молитва та медитація, віра в потойбічне і вічне життя, потреба миру: «Якщо компонент віри є сильним, то вона стане платформою, яка допоможе примиритися зі смертю. Відтак завдання медичних капеланів, лікарів, працівників хоспісів – допомогти людині написати останній розділ у своїй життєвій книзі. Ми не повинні давати свій пакет того, у що вмираючі повинні вірити, але наше завдання – зрозуміти, як спо-

сіб віри помираючого допомагає йому пережити останні миті життя».

Існують ще й виклики помирання. Серед них: необхідність навчитися керувати власними почуттями, примиритися з власними обмеженнями та немічністю, висловити свої думки, потреби та настрої, можливість попрощатися з близькими людьми, відкрити свої таємниці.

Отець Арнальдо переконаний, що медичні капелани та працівники паліативних відділень та хоспісів повинні стати супутниками в останній подорожі помираючих: «Нам потрібно навчитися ставитися до особи, а не до її хвороби, підтримувати відкрити та спокійну позицію, поважати різні способи підходу, практикувати уважне слухання, приймати різні почуття, навчитись жити за тишею, запропонувати підтримку рідним хворих, навчитися відкривати різні горизонти надії, полегшити прощання за допомогою слів або мовчання, запропонувати потіху в молитві, в Святих Таїнствах».

Отець Арнальдо перебував в Українському Католицькому Університеті з гостьовими лекціями на запрошення школи біоетики УКУ.

Богдан Ємець, УКУ

„ Я боюся раптової смерті. Я би хотів мати хворобу, яка допомогла би мені систематизувати все і зробити ті речі, які я не маю часу зараз робити „

Кожного дня ми вчимося нових кроків, які вчать нас. Тому повинні пам'ятати, що народження і смерть, це те, що є спільним для усіх нас. «Ми часто говоримо про народження, але не про смерть. Відтак великим викликом для нас є думки й розмови на цю тему. Це виклик також, як для Церкви та культури, так й мас-медіа і виховних процесів. Ми повинні зняти табу, що перешкоджає нам про це говорити.»

За словами Капелана, життя нас виховує, адже воно складається із ланцюжка маленьких смертей. Тому перевагою паліативної допомоги є те, що люди можуть приготуватися до смерті: «Процес

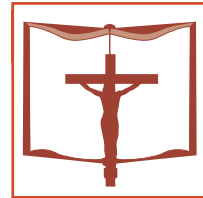
помирання – нагода зцілити життєві рани, примиритися з минулим, пробачити собі та іншим».

Священик поділився своїм капеланським досвідом служіння у відділеннях онкології і паліативної допомоги Італії. Він розповів, чого люди насправді бояться на смертному ложі. «Знаєте, я боюся раптової смерті. Я би хотів мати хворобу, яка допомогла би мені систематизувати все і зробити ті речі, які я не маю часу зараз робити. Також у мене є багато речей, які я можу роздати бідним, а ще я прагну духовно підготуватися до смерті.»

Чого ми боїмося? Що є причиною страху смерті? «Наші

Важкі питання віри

СУД БОЖИЙ: ВІДРАЗУ ПІСЛЯ СМЕРТІ ЧИ В КІНЦІ ЧАСІВ?

Після смерті відбувається т.зв. приватний суд, на якому людина отримує вічну відплату або через очищення, або через негайне засудження, або через негайне прийняття у вічну радість.

Ісус Христос повернеться в кінці часів, одягнений у славу Воскресіння і всемогутність. Ісус Сам говорив про це: «Якже прийде Син Чоловічий у своїй славі, й ангели всі з ним, тоді він сяде на престолі своєї слави. І зберуться перед ним усі народи, і він відлучить їх одних від одних, як пастух відлучує овець від козлів; і поставить овець праворуч себе, а козлів ліворуч» (Мт. 25,31–33).

Про це повернення Господа святий апостол Павло пише: «Всім бо нам треба з'явитися перед судом Христовим, щоб кожний прийняв згідно з тим, що зробив, як був у тілі: чи добре, чи зле» (2 Кор. 5,10). В іншому місці він додає, що це відбудеться в абсолютно певний момент: «Бо сам Господь на даний знак, на голос архангела та при сурмі Божій, зійде з неба, і найперше воскреснуть ті, що вмерли в Христі. Потім же ми, що живемо, що лишимось, будемо ра-

зом з ними вхоплені на хмарах у повітря назустріч Господеві і так будемо з Господом завжди» (1 Сол. 4,16–17). При поверненні Господа у славі всі люди будуть відроджені й постануть перед Ним для загального (універсального) суду.

Писання згадує про два пришествя Сина Божого: про перше, коли Він прийняв людське ество заради нашого спасіння, зробившись людиною в утробі Діви; і про друге, коли Він прийде в кінці світу судити всіх людей.

Як свідчить Римський Катехизм, «кожна людина має постати двічі перед своїм Господом і відзвітувати за всі свої думки, діяння і слова». У перший раз це відбувається відразу після смерті – це приватний суд. І другий раз це відбудеться по пришестві Господа у славі, це – універсальний суд. Як пояснюється далі в Римському Катехизмі, причина такого суду в тому, що «вплив слів і вчинків, як добрих, так і поганих, простирається від покоління до покоління до кінця часів. Тому логічно, щоб ці діяння і вчення, як хороші, так і погані, були зважені повністю на загальному суді, в присутності всіх».

Радіо Ватикан

Жан Белльгамб (1470–1535/1536), «Суд остаточний», картина написана 1523 року

Українці у Великобританії

Церква Пресвятої Родни в Лондоні

ВІДКРИЛИ ДВЕРІ
БОЖОГО МИЛОСЕРДЯ

В ЛОНДОНІ...

На початок Ювілейного Року Божого Милосердя, 13 грудня 2015 року, владика Гліб Лончина, єпарх Лондонський, відкрив Святі Двері в катедральному храмі Пресвятої Родни в Лондоні. Молитовна урочистість відбулася під час молебного чину в присутності великої кількості парафіян. У своєму пастирському слові Владика підкреслив, що Бог об'являє себе як многомилостивий. Це – характерна риса Господа Бога. Боже милосердя – це любов, якою Господь нас обіймає. Вона для нас є незрозумілою, бо між нами немає такої любові: безконечної, безграничної, безкорисливої. Боже милосердя особливо проявляється через Його прощення, зазначив владика Гліб. Бог ніколи не перестає любити людину, навіть якщо вона покинула його. Це ж він перший простягає свою руку, кличе до покаєння. Як не дивно: ми образили Бога, а Бог хоче нас обняти, простити, допомогти! Ось – Боже милосердя.

У світлі логотипу Року Милосердя, Владика Гліб підкреслив, що Ісус нас закликає бути милосердними, як Бог Отець, і не тільки до тих, кого ми любимо, але й до ворога. Бог може дати нам силу так чинити, але нам треба навчитися покладатися на нього, на його силу, на його допомогу. «Неможливе в людей – можливе в Бога.»

Пояснюючи значення Святих Дверей, які в цьому Ювілейному Році вперше відкриваються в катедральних храмах усього світу, Єпарх заохотив скористати з тих ласк, які Бог хоче нам дарувати, адже, входячи через Двері Божого Милосердя, можна отримати повний відпуст і жертвувати його або за себе, або за померлих.

Святий Ювілейний Рік Божого Милосердя триватиме до 20 листопада 2016 року.

В КОВЕНТРІ...

10 січня 2016 року парафія св. Володимира Великого, що в місті Ковентрі, святкувала відкриття Святих Дверей Божого Милосердя. Вагомість цієї події неможливо переоцінити, бо з виразного доручення Папи Римського Франциска, владика Гліб чином відкриття Святих Дверей надав нашій парохії на цей Ювілейний Рік Божого Милосердя статус відпустового місця, до якого можна здійснювати прощі. На цю урочисту подію приїхали чисельні вірні з різних місцевостей Центральної Англії, щоб помолитися і отримати повний відпуст.

Перед зачиненими дверима церкви зібралися всі парафіяни і гості, щоб помолитися до милосердного Отця Небесного. Розпочавши Чин Молебня, владика Гліб просив в молитвах за навернення і прощення провин грішників, за Боже благословення для парохії. Доручивши адміністратору парохії, отцю мітрату Олександрові Лісовському, окропити Святі Двері свяченою водою, Владика здійснив їх урочисте відкриття. Всі вірні проходили Святі Двері, промовляючи молитви, роблячи спасенні постанови. Численні приступили до святої Тайни Сповіді.

Отець мітрат Олександр Лісовський, адміністратор парохії св. Володимира Великого в Ковентрі

І МАНЧЕСТЕРІ...

У свято первомученика і архидиякона Степана, 10 січня 2016 року, парафія Успіння Пресвятої Богородиці – Володарки Вселенної міста Манчестер святкувала подвійне свято: День Відкриття Дверей Божого Милосердя та св. Степана. На парафію завітав єпарх, преосвященний владика Гліб Лончина. В присутності численних вірних Владика разом із священниками: о. Володимиром Сампарою, парохом церкви, о. Ярославом Роем (парох міста Бадфорд), о. Євгеном Небесняком (парох міста Болтон) та дияконом Тарасом Хомичем із Ліверпулю у притворі перед зачиненими дверима, розпочав Чин Молебня до Божого Милосердя і благословляючи Двері, відчинив їх, щоб «духовно» із своєю паствою «увійти в Милосердя Бога-Отця». Всі були переповнені неймовірною цікавістю, адже щось подібного ми ніколи не мали в цьому храмі з часу його придбання понад 60 років тому!

Також кожний почув, як можна «скористати» із привілею Дверей Божого Милосердя, що через папу Франциска, кожний після Святої Сповіді і Причасття та молитви в наміренні Папи Римського, отримує «ласку повного відпусту». Ця неординарна подія торкнулася серця всіх присутніх у храмі. Рік Божого Милосердя не тільки триватиме 365 днів поточного календарного часу, але триватиме до кінця світу, щоб «було одне стадо і один Пастир».

На присутніх чекала ще одна велика несподіванка – вперше у храмі виступав Вертеп, організований вчителями і дітьми нашої школи українознавства в Манчестері. Велику працю для цього приклали: пані Марія Савдик (директор школи), Олена Козак (постановка вистави) та Віра Тимчишин (хорова постановка).

Щиро дякуємо владіці Глібові і всім присутнім священникам та вірним за незабутні хвилини. Нехай Милосердя Отця огорне всіх нас!

о. Володимир Сампара, служитель церкви міста Манчестер

ХГ

ЗУСТРІЧ, ЯКА НЕ ВІДБУЛАСЯ?

12 лютого на летовищі Гавани відбулася зустріч глав двох Церков: папи Франциска та патріарха Кирила. Зустріч проходила в закритому режимі. Вона тривала понад дві години. Завершилася підписанням Спільної Декларації, яка викликала неоднозначні реакції з боку громадськості та представників Церков України. Своїми враженнями про зустріч загалом і сам документ зокрема, з нами поділився Блаженніший Святослав.

► Ваше Блаженство, яке ваше враження від зустрічі папи Франциска і патріарха Кирила. Що скажете про Спільну Декларацію, яку вони підписали?

Патріарх Святослав: З нашого багаторічного досвіду можна сказати: коли Ватикан і Москва організують зустрічі чи підписують якісь спільні тексти, то нам годі очікувати від цього чогось доброго. Спершу я б хотів сказати дещо про зустріч Святого Отця з патріархом Кирилом, а вже потім прокоментувати текст заяви.

Одразу впадає в око, особливо в їхніх коментарях по завершенні зустрічі, те, що вони перебували абсолютно у двох різних вимірах і ставили перед собою різні завдання. Святий Отець Франциск пережив цю зустріч передусім як духовну подію. Він почав своє слово з того, що ми, католики і православні, поділяємо одне й теж Хрещення. Зустрічаючись, він шукав присутності Святого Духа і отримав Його підтримку. Він наголосив, що єдність Церков досягається тоді, коли кро-

куємо разом спільним шляхом, і хотів, щоб ця зустріч стала його початком. Патріарх Московський одразу дав відчуття, що йому про жодного Духа, чи богослов'я, чи справді релігійні речі не йдеться. Суто політика. **Продовження на 6 стор. ►**

ЗУСТРІЧ, ЯКА НЕ ВІДБУЛАСЯ?

▼ **Продовження. Початок на 5 стор.**

Ніякої спільної молитви, підкреслено офіційні фрази про «долю світу» та аеропорт як нейтральне, тобто нецерковне, середовище. Таке враження, що вони перебували у двох паралельних світах. Чи ці паралельні дійсності перетнулися під час цієї зустрічі? Не знаю, але математика вчить, що паралельні прямі не перетинаються.

Справжній подив, пошану та благоговійний трепет викликає упокорення папи Франциска, справжнього «страждаючого Слуги Господнього», який прагне одне: свідчити Христові Євангеліє сучасній людині, бути у світі, але лишитися Христовим, мати відвагу бути «не від світу цього». Тому я запрошую всіх не спішити його осуджувати, не лишатися на рівні дійсності тих, хто шукає в цій зустрічі тільки політики та за всяку ціну хоче використати покійного Папу для своїх людських планів. Якщо ми не ввійдемо в духовну дійсність Святішого Отця Франциска та не відчуємо тут разом з ним дії Духа Святого, то залишимося в полоні князя світу цього і його послідовників. Тоді для нас ця зустріч буде такою, що сталася, але не відбулася.

Коли мова йде про підписаний текст Спільної Декларації, то, назагал, він є позитивний. У ньому порушені питання, які є спільними для католиків і православних та відкривають нові горизонти для співпраці. Заохочую всіх додати ці позитиви. Хоча ті пункти, що стосуються України зага-

лом і УГКЦ зокрема, в мене викликали більше запитань, ніж відповідей.

Було офіційно повідомлено, що цей документ є плодом праці митрополита Іларіона (Алфеева) з православного боку і кардинала Курта Коха та Папської ради у справах єдності між християнами – з католицького. Для документу, який мав би бути не богословським, а, фактично, суспільно-політичним, слабшої команди для його укладання годі було собі уявити. Згадана Папська рада компетентна в богословських питаннях у стосунках із різними християнськими Церквами і спільнотами, але аж ніяк не у справах міжнародної політики, особливо делікатних питань російської агресії в Україні. Тому заданий характер документу був їй явно не під силу. Цим і скористався відділ зовнішніх церковних відносин РПЦ, який, як ніхто, є інструментом дипломатії та зовнішньої політики Московського Патріархату.

До речі, я, як Глава Церкви, є офіційним членом Папської ради у справах єдності між християнами, іменований ще папою Бенедиктом. Однак мене ніхто не просив висловити свої думки і, по суті, як це було і раніше, говорили про нас – без нас, не давши нам голосу. Можливо, що Апостольський Нунцій в Україні допоможе нам зрозуміти «темні місця» цього тексту і пояснить позицію Ватикану там, де вона, на наш погляд, не цілком

чітко сформульована.

► **Однак пункт 25 Декларації з повагою говорить про греко-католиків і, по суті, УГКЦ визнається суб'єктом міжцерковних відносин між Католицькою Церквою і Православними Церквами.**

Патріарх Святослав: Так, ви маєте рацію. Нам уже начебто не заперечують право на існування. Насправді, для того щоб існувати і діяти, ми не зобов'язані ні в кого питати дозволу. Новим акцентом тут, безперечно, є те, що Баламандська Угода 1994 року, яку досі використовував митрополит Алфеев, щоб заперечувати наше право на існування, тепер використовується для його утвердження. Завжди, говорячи про відмову від «уніатизму» як методу поєднання Церков, Москва вимагала від Ватикану майже заборону на наше існування та обмеження нашої діяльності. Навіть більше, цю вимогу в ультимативному порядку ставили як умову для можливості самої зустрічі Папи і Патріарха. Колись нас звинувачували в «експансії на канонічній території Московського Патріархату», а тепер за нами визнають право опікуватися нашими вірними всюди, де вони цього потребують.

► **А як ви прокоментуєте цю тезу: «Закликаємо всі сторони конфлікту до розсудливості, суспільної солідарності та до діяльного будівництва миру?»**

Патріарх Святослав: Взагалі хочу сказати, що пункт 26 цієї Декларації є найбільш контроверсійний. Створюється таке враження, що московська патріархія або вперто не признається, що є сторо-

ною конфлікту, тобто відкрито підтримує агресію Росії проти України, як до речі і освячує військові дії Росії в Сирії як «священну війну», або звертається передусім до свого сумління, закликає себе саму до розсудливості, суспільної солідарності та до діяльного будівництва миру. Не знаю... Саме слово «конфлікт» тут є темним і радше схиляє читача думати про те, що в нас є «громадянський конфлікт», а не зовнішня агресія сусідньої держави. Сьогодні загальновідомим є той факт, що якби на українську землю з Росії не прибували її військовослужбовці та не постачалася важка зброя, якби РПЦ освячувала не ідею «русько-міра», а передачу контролю Україні над її власними кордонами, то ні анексії Криму, ні цієї війни взагалі б не було. Саме такої суспільної солідарності з українським народом та діяльного будівництва миру ми очікуємо від підписантів цього документу.

► **Ваше Блаженство! Чи сам факт, що Святіший Отець підписав такий нечіткий і двозначний документ, не похитне повагу до нього серед вірних УГКЦ, для якої єдність із наступником апостола Петра є невід'ємною частиною її ідентичності?**

Патріарх Святослав: Безперечно, цей текст викликав глибоке розчарування серед багатьох вірних нашої Церкви та й просто небайдужих громадян України. Сьогодні багато хто звертався до мене з цього приводу і говорив, що почувается зрадженням Ватиканом, розчарованим половинчастістю правди в цьому документі і навіть не-

прямою підтримкою з боку Апостольської Столиці агресії Росії проти України. Я, безперечно, розумію ці почуття. Проте я заохочую наших вірних не драматизувати цієї Декларації та не перебільшувати її значення для церковного життя. Ми пережили не одну подібну заяву, переживемо й цю. Нам потрібно пам'ятати, що наша єдність і повне сопричасття зі Святішим Отцем, наступником апостола Петра, не є предметом політичної угоди, чи дипломатичної кон'юнктури, або чіткості якогось тексту Спільної Декларації. Ця єдність і сопричасття з Петром наших днів є предметом нашої віри. Це до нього, папи Франциска, і до кожного з нас каже сьогодні Христос в Євангелії від Луки: «Симоне, Симоне! Ось сатана хотів просіяти вас, як пшеницю, та я молвлюся за тебе, щоби віра твоя не ослабла, і коли ти навернешся, утверджу твоїх братів».

Саме за цю єдність з Апостольським Престолом віддали своє життя і запечатали своєю кров'ю мученики та ісповідники віри нашої Церкви ХХ століття. Якраз споминаючи 70-ті роковини Львівського Псевдособору, черпаймо в них сили цього свідчення, їхньої жертви, яка для нашого часу іноді виглядає каменем спотикання, – каменем, який будівничі міжнародних відносин часто відкидають, але саме цей Христовий камінь віри Петрової Господь поставить нарешті каменем майбутнього всіх християн, і дивне воно буде в очах наших!

**Департамент
Інформації УГКЦ.
Розмовляв о. Ігор Яців**

ХГ

ВИШИВАЮ, ЩОБ ЖИТИ

Віталій, як і багато з Західної України, мотався по заробітках, намагаючись забезпечити дружину і дитину, і не підозрював, що хвороба у такому молодому віці переверне все його життя. Втрата однієї ноги – це був тільки перший удар, який чоловік хоч і не без зусиль, але витримав. За ним послідував другий – уже нездатного працювати чоловіка кинула дружина, забравши з собою дитину. А потім Віталія чекала ще одна ампутація.

У розквіті років чоловік залишився без обох ніг і це мало не вбило в ньому бажання жити. Але він витримав. Дізнавшись, що після ампутації можна жити повноцінним життям, поставивши біопротези, вирішив будь що заробити на них. Не просив, не принижувався, а зайнявся тим, що доступно людині в його становищі – роботою руками: вишивкою бісером і нитками, а також різьбленням по дереву.

«Я не збирався лежати непотрібом у домі! Почав ду-

мати, як заробити. А потім наснився сон – вишита ікона Пресвятої Богородиці. І я зрозумів, що мені треба робити. Першу вишивку я так і не добив. Мені здалося, що вона виходить жакливо. Заховавши, щоб ніхто не бачив, і взявся за нову. В якийсь момент навіть відчай охопив. Хотілося усе кинути. Але потім вирішив: якщо все кину, то перестану себе поважати. І знову взявся за голку.» (з інтерв'ю газеті «Факти»)

З тих пір минуло чотири роки, але дорожці протези

поки так і залишаються мрією, хоча вже й ближчою: з 20 000 євро Віталій зібрав уже більше половини. І продовжує збирати гроші, бо звичайні протези через біль носити неможливо. Його приголомшливі картини, вишиті бісером і нитками, ікони і чудові сорочки користуються попитом і в Україні, і за кордоном. Останнє замовлення надійшло з Іспанії: жінка замовила сорочку, вишиту білими нитками.

«З часом набив руку, буває, кожен день сиджу

над вишивкою з ранку до самої ночі. Картина, вишита бісером, важить близько півтора кілограми. На маленьку потрібно до 10000 намистин, на велику, розміром близько 60x40 см, – до 80 000. У тиждень йде майже півкілограма бісеру.»

Замовити роботи Віталія можна на його сторінці у мережі Фейсбук.

Контакти: Тел.: +(38099) 402 2192;

Картка Приватбанку:

5168 7420 2510 9558 (Матьовка Віталій Вікторович);

Поштова адреса: В. В. Матьовка, 89032, Закарпатська обл., Великоберезнянський р-н., с. Тихий

Віriamo, що з Божою поміччю, мрія хлопця жити повноцінним життям здійсниться!

**Для «ХГ» за матеріалами
Анни Мицини
(Комсомольська Правда
в Україні) зладив
Сергій Кандул**

I.

Першу звістку про смерть Тараса Григоровича подав Михайлу Лазаревському слуга його. Під вечір того ж дня тіло усопшого, після панахиди, найближчі приятелі його перенесли в академічну церкву: а кватера його була замкнена і запечатана.

Після виносу тіла українці, які були на виносі, зібралися до Лазаревського на пораду: як і чим ушанувати навки ймення найкращого сина заплаканої Матері, – того сина, що своїми словами-сльозами, своїми стражданнями великими розбудив сонних дітей України-Руси. Зараз же прирадили: **1)** тіло помершого перевезти на Україну, щоб виконати поетичний заповіт його; **2)** спорудити пам'ятник; **3)** заснувати народну школу його імені; **4)** утримувати одного чи двох Шевченкових стипендістів в університетах на Україні (Київ, Харків і Одеса) і в Академії Художеств; **5)** видати в найліпшому виді його твори; **6)** призначити премію за ліпшу життєпис його, мовою українською, і за ліпший розгляд критичний творів його; **7)** видавати народні учебники по різним наукам; **8)** допомагати його кривцям і **9)** кому-будь з близьких приятелів його щороку провідувати могилу його на Україні. Відомо, що з оцих постанов небагато досі справлено (станом на 1898 рік-Ред.). Тіло перевезено, а далі?..

Невідомо, з якої причини в петербурзьких часописах не було надруковано звичайної оповістки скорботної про смерть Шевченка: а проте на другий день смерті його зранку почали приходити і приїздити до академічної церкви українці і не українці, щоб поклонитися померлому.

Тіло небіжчика покоїлося в труні, оббитій білим златоглавом. Труна стояла перед амвоном на чорному катафальку. Червоні занавіски на церковних вікнах, проти котрого стояла труна, були поспускані: червоно вате світло з них спало на спокійне лице небіжчика. На мертвому лиці, – каже М. Л.-ов, лежала печать тих дум благородних, що не покидали ніколи Шевченка живого.

В головах небіжчика дяк академічної церкви читав дуже повагом і тихо псалтир. Свіжі квітки на труну привезла першою з українців Наталя Суханова-Подколзіна. Треба сказати, що з нею за останній час Шевченко ворогував. Але у душах благородних смерть нівечить найзапекліше ворогування.

II.

Під час похоронного богослуження 28 лютого не тільки церква, але й коридори

академічні були повнісенькі інтелігентних людей. «Тяжке, невимовно тяжке, – каже Лев Жемчужников, – було останнє прощання: але, не вважаючи на те, якесь відраднє почуття і свіжість віяли на душу. Туга усіх переняла!.. Побожність до помершого і незрушена тиша стояли навкруги. Щира любов і поважання до Шевченка міцно сприятеліли усіх». Почалися надгробні промови. Кожен, чуючи прилюдну оцінку поета-чоловіка, і плакав, і радів. Кожне слово промови кожен з нас ладен був повторити голосно: бо воно належало усім».

Першим говорив Куліш. «Нема з нас ні одного, достойного проректи рідне українське слово над домовиною Шевченка: уся сила і вся краса нашої мови тільки йому одному відкрилася.» Сказавши про велику вагу і значення Шевченка як поета і чоловіка, Куліш насамкінець мовив: «Будь, Тарасе, певен, що ми твій заповіт соблюдемо і ніколи не звернемо з дороги, що ти нам, проломив еси. Коли ж у нас не стане снаги твоїм слідом простувати, коли не можна буде нам так, як ти, святую правду глаголати, то лучче ми мовчатимемо...». Оцієї обіцянки, оцієї принародної і висловленої в таку незвичайну годину присяги Куліш, як відомо, не додержав і кілька разів висловлював «мішану правду». Між іншим у своїй «Історії в'єднання Руси» («Історії об'єднання Руси»), а потім і в «Южном краю» (в «Південному Краю») Куліш, забувши свою присягу, набравшись незвичайно чудної відваги, «огидливо», як сказав Костомарів, вилаяв музу Шевченка п'яною...

Після Куліша над труною промовляли по-українськи Білозерський і Костомарів,

а потім озвався польський голос з уст Хорошевського. «Нехай же і польське слово обізветься над труною твоєю, – мовив він, – достойний поете український! Ти любив свій край рідний, свій Дніпер синій, свій народ убогий. Ти був могутнім співаком свого народу! На сльози його ти завжди відповідав слізьми... Ти не любив поляків за їх давні неправди, котрі на народ твій, що ти так палко любив, привели великі страждання. Твоїй нелюбові спричинилося те, що ти «кохав багатьох... кохав багато». За помилки батьків не відповідають діти. Не будемо згадувати минулого, а скажемо по-братерськи: «Возлюбім друг друга». О, коли б твоя смерть, Тарасе, стала початком життя нового, то був би твій найпрекрасніший вінок і найвеличніший пам'ятник...».

Промову по-великоруськи висловив приятель небіжчика Курочкін. «Не дожив він до здійснення тих ідей, простанню яких він служив своїми піснями: та не будемо об тім тужити. Він зробив в життю своє діло.» Усіх промов в церкві було сім.

З церкви труну з тілом до самої могили на Смоленському Гробовищі несли студенти університету. З професорів, oprіч Костомарова, увесь час ішов пішки за труною д. А. Н. Пипін. Сила публіки, більшість з великоросів, що йшла за труною, свідчила про велике співчуття і шанобу до Шевченка. Могилу задля нашого «останнього кобзаря і першого великого поета» викопали на гробовищі на тому саме місці, де він інколи сидів і задумувався. Він змалював те місце собі в альбом.

На гробовищі біля могили теж говорили промови і читали вірші. «Біля мене коло могили, – оповідає

Терпигорев, – стояв Костомарів, незвичайно сумний і зажурений. Він здавався мені невимовно жалісним і сиротливим. Він почав промову незвичайно теплу, повну глибокого почуття: але не спроможен був довести її до краю, заридав, замовк і пішов...»

Похорони скінчилися о 5 год. На свіжу могилу поклали багацько букетів з свіжих квіток. «З усіх похорон, які доводилося мені бачити з того часу, каже Терпигорев, ні одні не мали на собі такого відбитку простоти і щирості, як похорони Шевченка. Я бачив похорони Некрасова, Достоевського, Тургенева і Салтікова-Щедріна, але усі вони були отруєні осоружним, робленим, нещирим тенденційним духом демонстрацій. Похорони Шевченка були чисті від сього ярмарочного комедіанства: не було тут ні пальмових, ні лаврових вінків, ні інших прикрас театральних...»

Зараз після похорону зібралися громадяни і прирадили прохати дозволу, щоб останки генія нашого слова перевезти на Україну і поховати відповідно поетичному заповіту Кобзаря, висловленому в віршах його: «Як умру, то поховайте мене на могилі, серед степу широкого на Україні милій».

III.

В самий день смерті Шевченка петербурзькі українці послали телеграфом на Україну звістки про оцей скорботний факт. Дякуючи сьому, Україна в один день зі столицею Росії мала спроможність оплакувати свого генія і в день похоронів його в столиці молитися за його. Наче оце сьгодні пам'ятаю ті сумні дні в Полтаві. Наче тепер бачу, як вранці 27 лютого прийшов до мене огор-

нений густою хмарою печалі і заплаканий Дмитро Пильчиков і показав телеграму Данила Каменецького. Опівдні зібралася наша громада. Прирадили: 28 лютого в день похорону відслужити в соборі торжественну панахиду; покликати на неї гімназистів і школярів з недільних шкіл; по панахиді роздати школярам Шевченкові «Псалми»; про час панахиди надрукувати оповістку. Нікому і в голову не впало, щоб в оцій святій справі трапилася нам яка-будь притищина. Тим часом, коли під вечір я і Василь Трунов пішли до соборного ключара прохати, щоб завтра після півдня одслужив панахиду, ми почули дивовижну відповідь. **Отець ключар сказав, що по Шевченкові не можна правити панахиди тому, що він був «політичний преступник» (політичний злочинець).** Треба було вдатися до архієрея. Єпископом в Полтаві був наш щирий українець, родом з Уманщини, відомий і популярний соловецький герой під війну р. 1854, Олександр Павлович. З ним я був трохи знайомий. Владика повітав нас ласкаво, розпитався, що спричинилося тому, що ми під таку незвичайну пору потурбували його. Коли ми розповіли, його блага твар покрив сум з несподіваної звістки про смерть Шевченка. Він підвівся, став перед образом, перехрестився і прочитав «со святими упокой...». Потім, повернувшись до нас, положив мені на плечі свої руки і мовив: «Верніться до ключара, скажіть, що були у мене, а я сказав вам от що: як був я в Соловецькому Монастирі архимандритою, дак пильнував знайти і знайшов могилу Петра Кальниша, спорудив над нею пам'ятник і щороку правив панахиду. Коли отець ключар відає, хто був Кальниш, дак зрозуміє, що Шевченко був не такий «преступник», як Кальниш... Більш нічого не кажіть».

Після поради з протопопами і катехитами з гімназії, Миколою Думитрашком і з кадетського корпусу Павлом Катраном, ми стали на тому, що скоро ключар не згодився по першій просьбі, дак тепер, після єпископського благословення не годиться служити панахиду в соборі, а відслужити її в Стрітенській церкві. Так і зробили. На панахиді, правлений соборно отцем Катраном, Думитрашком і Кузнецким (попом з соборної церкви), церква була повнісенька. Увечері того дня громада зібралася у Милорадовички і прирадила, щоб навесні посадити в Полтаві дуба на пам'ять Шевченкові.

(далі буде)

ОСОБИСТЕ ПРО ОФІЦІЙНЕ АБО Ж ПРАКТИКА «UKRAINE-MOLDAU-NORDBAYERN 2015»

Після повернення в Україну десяти зустрічей із рідними-друзями-просто знайомими, які задають приблизно схожі питання, ключове з яких звучить однаково в усіх випадках: «Що взагалі це було?!».

ФОРМАЛЬНО

Якщо поглянути з офіційної точки зору, то майже два місяці двадцять шість учасників з України та Молдови проходили практику у Баварії відповідно до програми iDecembrists «Ukraine-Moldau-Nordbayern 2015». Протягом цього періоду молоді спеціалісти з двох країн мали набратися досвіду, нових навичок, щоб поділитися цими набутими знаннями там, де вони працюють. «Маленькі зміни – рушії великих справ» – хоча це і не офіційний лозунг програми, але, думаю, саме такі ідеї вкладалися при створенні даного проекту. Маючи суто загальне поняття про те, що нас може очікувати, ми приїхали до Німеччини. Спілкуючись з учасниками та ділячись досвідом, розумієш, що якби часом дивно не виглядав той розподіл стажування – кожен з нас на своєму місці і що найголовніше – кожен з нас щасливий та задоволений!

ОСОБИСТО

Оскільки до кінця було невідомо, що саме мала робити в Бамберзі, то на всі запитання «а куди ж саме

ти їдеш?», відповідала про серйозні обов'язки, бо ж то такі офіційні організатори. Проте, як виявилось, не зручні офіси, і навіть не поважні клерки нас чекали. Практика в отця Богдана Пушкарка та організації «Hilfe für die Ukraine» повністю зруйнувала особисті думки-плани, які будувалися в голові до приїзду в Німеччину та перевершила всі можливі варіанти! Менше, ніж за два місяці, нам вдалося проїхати більше 5000 км, зустрітися-познайомитися з неймовірною кількістю людей, але найголовніше – долучитися до світлої, надзвичайно потрібної справи.

Мабуть, найкраще практику можна змалювати для читача, описуючи висновки, які зробила, аналізуючи цей час.

В БУДЕННОСТІ – ВАЖЛИВЕ!

Якщо узагальнити всі наші обов'язки, то часом їх можна було описати декількома словами: фасування, трамбування, прибирання та дорога (для Назара та Маркіяна, інших двох учасників, які теж проходили практику у отця Богдана, – «дорога» стоїть на першому місці, адже хлопці постійно були за кермом). І здавалось би, що надзвичайного може бути у виконанні цієї рутинної роботи?! Проте, коли ти дивишся на результат роботи, в нашому випадку – на повністю запаковану фуру, то розумієш,

що кожне твоє маленьке зусилля, кожна маленька справа буде щось велике. Часом ми тікаємо від виконання наших щоденних зобов'язань, не придаємо їм належного значення, проте, наше велике життя будується із таких маленьких моментів.

ВІДКРИВАТИ НОВЕ

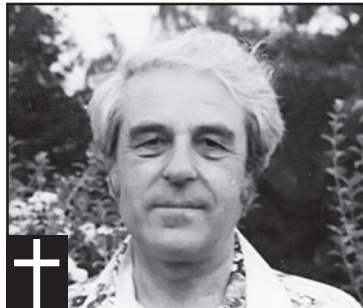
Окрім того, що ми можемо тікати від наших обов'язків на щодень, ми також боїмося відірватися від внутрішніх установок на те, «що і як має бути». Ми будемо плани-стратегії-перспективи, проте, наша траєкторія подальшого руху може відрізнитися від того, що приготував нам Бог. І тут постає питання: наскільки готовий прийняти і відкритись на щось нове?! В певному сенсі, все, що траплялося з нами під час практики – це якраз була своєрідна зміна напрямків.

Найголовніше – це люди! Це мабуть те, за що любитиму цей період найбільше. Прекрасні, надзвичайні

люди, з якими вдалося познайомитися. Перш за все, варто згадати тих, з якими тісно провела цей час: інші учасники, отець Богдан, парафіяни, тощо. На початку здавалося, що ми всі – кардинально протилежні, проте, в цій різносторонності і полягав весь «смак» нашого буття разом, адже своїми протилежностями ми доповнювали одне одного. І тут особливі вітання надсилаються безпосередньо отцю Богдану, оскільки, навіть будучи надзвичайно втомленим після важкого дня, він знаходив час, щоб поділитися своїм досвідом та знаннями з нами, молодими та зеленими.

Особливої уваги також заслуговують ті, з ким ми познайомились під час подорожей – тими, які в різний спосіб допомагають Україні. Мабуть, найбільше закарбуються в пам'ять їхні посмішки на прощання та приблизно схожі у всіх слова: «Сподіваємось, це допоможе Україні!».

Для «ХГ»
Мар'яна Логвиненко

ХГ ВІДІЙШОВ НА ВІЧНУ ВАРТУ

про пана Романа доводиться писати вже, на превеликий жаль, у минулому часі...

Гідно пройшовши лихоліття II світової війни у складі Української Дивізії «Галичина» у своїй повісті «Останній постріл. Доля одного вояка», св. пам. редактор Колісник писав: «...Вийшов я цілий з-поміж зливи куль, гранат, бомб, снарядів, що під Бродами били нас, мов густий град на недоспіле збіжжя на пні: переходив я гори і ліси Словаччини; пробивався крізь нетрі і прірви Югославії – і нічого мені не сталося...». А судилося панові Романові, як тому «типовому» дивізійникові з його повісті, бути у вирі кривавої й нещадної боротьби, у пізніших мандрівках та пошуках кращої долі дожити до повних 92 років, а попереду у нього, здавалось мені, було ще так багато незреалізованих планів, проектів та мрій, здійснити які, на жаль, не судилося...

Пан Роман писав дуже багато й дуже цікаво. Чимало його дописів були надруковані у часописах Канади, США, інших країн діаспори, а після здобуття незалежності – також і в Україні, у різних українських виданнях друкувались його гуморески, фейлетони, репортажі, статті, вщент наповнені прихованою тугою за ненею-Вітчизною, а подекуди – сарказмом та із властивою тільки йому смішиною. Чи не першими з його дописів з'явилися унікальні «Репортажі зі Світового Конгресу Вільних Українців у Нью-Йорку» десь на початку 1970-их років, згодом побачила світ перша збірка фейлетонів і гуморесок «Тяжко бути політичним емігрантом» під псевдонімом Walter Cap.

Св. пам. редакторів Романові Колісникові та його родині судилася нелегка доля: закінчивши Чортківську гімназію, він відразу з усім класом подався до Україн-

ської Дивізії «Галичина», його старший брат Антін загинув у лавах УПА. Пройшовши нелегкими дорогами війни аж до австрійського міста Фельдбах, пан Роман закінчив війну в ранзі хорунжого й опинився в американській зоні окупації. По звільненню з полону у 1947 році він замешкав у Мюнхені, де на той час вирувало українське життя. Там пан Р. Колісник вступив до Української Вищої Економічної Школи, згодом один рік працював у знаменитому тижневику «Українська трибуна», до якого писав репортажі на актуальні теми. 1949 року він переїхав до Австралії, де працював два роки за державним контрактом у лісництві, а 1957 року виїхав до Канади, де вже були його родичі й друзі. У 1960 році Роман Колісник одружився з своєю землячкою Галею (Солтикевич) – дочкою благочестивого священника, що походила із сусіднього

з своєю родинною Лохвицею міста Конотопа. Вона, на жаль, також передчасно відійшла у Вічність 2007 року. У Канаді пан Роман працював в адміністрації газети «Вільне слово» та тижневику «Новий Шлях», в якому теж вміщував свої дописи. Отримав диплом фінансового аналітика Мак-Мастерського Університету.

В листах до мене він повсякчас згадував про Київ та Україну, бо Київ і Україна, Тернопіль і Львів, Конотоп, Чоткрів і Лохвиця, українські перемоги, радості й поразки були для нього сенсом усього його бурхливого, героїчного, насиченого подіями та планами життя...

Роман Колісник, вояк, письменник і патріот, до останнього подиху залишився вірним Україні та її знедоленому народові.

Вічна Йому Пам'ять!

Для «ХГ» Олександр
Панченко, Лохвиця
Полтавської області

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchengemeinde
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті. Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5